

Emilia Tuurala

VAIMOJA VAI TAISTELIJOITA?
Naiset Isisin propagandalehtien narratiiveissa

TIIVISTELMÄ

Emilia Tuurala: Vaimoja vai taistelijoita? Naiset Isisin propagandalehtien narratiiveissa
Kandidaatintutkielma
Tampereen yliopisto
Politiikan tutkimuksen tutkinto-ohjelma
Joulukuu 2020

Tässä kandidaatintutkielmassa tutkitaan, millaisia narratiiveja Isis-naisista luodaan sekä millaisena kertomuksena nämä naiset ilmentävät rooliaan Isisin organisaatiossa, niin kulttuurisesti kuin yhteiskunnallisesti. Näitä narratiiveja etsitään Isisin propagandajulkaisuista Dabiq'sta ja Rumiyah'sta.

Tutkimuksen menetelmänä käytetään narratiivista analyysia, jossa narratiiveja luodaan lyhyiden ydintarinoiden pohjalta rakentaen niiden avulla koherentin perustarinan. Perustarinan pohjalta pystytään hahmottamaan kokonaiskuva toisistaan irrallisista ydintarinoista. Perustarinasta on löydettävissä narratiivien keskeiset elementit, kuten henkilöt, organisaation sosiaalinen järjestys sekä sukupuoleen perustuvat roolit ja käyttäytymismallit. Narratiivisessa tutkimuksessa erityinen painopiste on yksilöissä ja heidän asioilleen antamissaan merkityksissä tarinoidensa kautta.

Tutkimus osoittaa aineistosta löytyvän erityisesti narratiiveja Isisin patriarkaalisesta organisaatorakenteesta sekä narratiiveja naisista äiteinä ja vaimoina. Näiden lisäksi tutkimuksessa keskitytään etsimään narratiiveja naisista taistelijoina, mutta aineistosta kuitenkin ilmenee, että naisia ei pääsääntöisesti representoida taistelijoina. Sen sijaan naisen rooli nähdään ensisijaisesti kotiäitinä sekä aviovaimona, jonka tehtävänä on kannustaa aviomiestänsä pyhään sotaan sekä kasvattaa lapsensa jihadiin ja marttyyriuteen.

Naisten roolia Isisin organisaatiossa on tutkittu suhteellisen vähän ja Isis-naisten asema on kiistelty ja melko tuntematon. Tämä tutkimus täydentää olemassa olevaa tutkimusta valottamalla Isisin itse tuottamaa narratiivia Isis-naisista organisaation ulkopuoliselle kohdeyleisölle.

Avainsanat: Isis, terrorismi, jihadismi, taistelija, kalifaatti, narratiivinen analyysi

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	1
2. ISIS JA PROPAGANDA	3
2.1 Isisin tie vaikutusvaltaiseksi terroristijärjestöksi	3
2.2 Propaganda sodankäynnin välineenä	6
2.3 Isisin viestintästrategiat propagandan edistäjinä.....	7
3. NARRATIIVIT TODELLISUUDEN RAKENTAJINA.....	8
3.1 Kartoittava tutkimusote narratiivien tulkinnassa	8
3.2 Propagandalehdet Dabiq ja Rumiya narratiivien luojina	8
3.3 Narratiivinen tutkimus kertomusten tuottajana ja tulkitsijana	9
4. POSTMODERNI FEMINISMI	11
4.1 Postmodernin feminismin synty ja naissubjektin käsite	11
4.2 Sosiaalinen identiteetti postmodernissa feminismissä.....	11
4.3 Sukupuolen merkitys sodankäynnissä.....	13
5. ANALYYSI.....	15
5.1 Narratiivien rakentaminen	15
5.2 Kalifaatti ja hijra	15
5.3 Isis-naiset – äitejä, vaimoja ja kodinpuolustajia	17
5.3.1 Fitrah.....	17
5.3.2 Nainen kasvattajana ja puolisona.....	18
5.3.3. Nainen taistelijana	20
6. POHDINTA	22
LÄHTEET	24
Primääriaineisto.....	24

1. JOHDANTO

”Tällaisia ovat suomalaiset Isis-vaimot”

- Iltalehti 17.12.2019

”Poliisi on selvittänyt al-Holin leirillä olevien suomalaisten rikostaustoja – Supon arvion mukaan leiriltä palaavat lisääisivät Suomeen kohdistuvan terrorismin uhkaa”

- Helsingin Sanomat 11.12.2019

”Al-Holin leirillä oleva suomalaisäiti HS:lle: ’En ole ketään tappanut. En ole edes ikinä lyönyt ketään””

- Iltalehti 15.12.2019

Isis-naiset nousivat laajaan globaaliin keskusteluun keväällä 2019, kun Isis menetti valloittamiaan alueita. Isisin riveissä taistelleet miehet vangittiin, ja naiset ja lapset siirrettiin al-Holin pakolaisleiriin Syyrian koillisosaan Rojavan itsehallintoalueelle. Tämän myötä heräsi yhteiskunnallisia keskusteluja siitä, millaisena näiden naisten roolit tulisi nähdä, miten heitä tulisi kohdella ja mikä on valtion vastuu heidän auttamisessaan. Leirillä olevat naiset nähdään samanaikaisesti niin passiivisina uhreina, siviileinä kuin aktiivisina toimijoina, terroristeina.

Tässä tutkielmassa tarkastelen Isisiä ja naisten roolia järjestön sisällä, kiinnittäen huomiota myös Isisin pyrkimykseen kalifaatin rakentamisesta. Naisten rooli Isisissä on noussut merkittäväksi, mutta heidän toimijuutensa muodoista on monia eri käsityksiä. Eri keskustelut ilmentävät naisia näkymättöminä toimijoina, jopa uhreina, samalla kun toiset keskustelut määrittelevät heidät taistelijoiksi. (De Pauw 1998, 17-25.) Tämän ristiriidan osoittaa keskustelu al-Holin leirillä olevien naisten kohtalosta.

Isis on järjestönä hyödyntänyt erityisesti sosiaalista mediaa sekä omia julkaisujaan. Se on tavoittanut samanmielisiä ihmisiä ympäri maailmaa, ja saanut heidät ottamaan osaa pyhään sotaan. Isis representoi itseään maskuliinisena järjestönä, jossa naiset eivät ole näkyvässä roolissa (Goldstein 2001, 10). Järjestö on tästä huolimatta saanut mukaansa myös naisia, mutta heidän osuutensa Isisin organisaatiossa sekä kalifaatin rakentamisessa on ristiriitainen ja epävarma. Tällä tutkielmalla pyrin

vastaamaan tähän tutkimukselliseen puutteeseen, ja luomaan kokonaiskuvan naisten roolista Isisin organisaatiossa.

Tässä tutkielmassa tarkoitan taistelijalla aktiivisesti sodankäyntiin osallistuvaa henkilöä, joka on useimmiten myös aseistettu. Näkymättömillä toimijoilla viitataan lähtökohtaisesti aseistamattomiin, taistelukentän ulkopuolisiin toimijoihin, jotka eivät sijoitu sodankäynnin eturintamaan.

Hyödynnän työssäni teoriasuuntauksena postmodernia feminismiä ja sen näkökantaa liukuvista sukupuolikäsityksistä ja -rooleista. Postmoderni feminismi määrittelee sukupuolen kontekstuaaliseksi ja mielivaltaiseksi ilmiöksi, joka on liukuva ja tilannekohtainen. (Goldstein 2003, 49.) Tästä näkökulmasta tarkastelen, määrittääkö sukupuoli eri toimijoiden roolit Isisin organisaatiossa, vai voivatko sukupuoliroolit olla joustavia ja liukuvia.

Tutkielmassani tarkastelen Isisin propagandalehtiä Dabiq'ia sekä Rumiyaah'ia. Tutkin julkaisujen tekstejä narratiivisen analyysin avulla ja tarkastelen, millaisia narratiiveja naisista luodaan, sekä millaisena kertomuksena naiset ilmentävät rooliaan Isisin organisaatiossa, niin kulttuurisesti kuin yhteiskunnallisesti.

Keskityn tutkielmassani erityisesti vuosiin 2014-2017, jolloin Isis on julkaissut aktiivisesti propagandalehtiään sekä onnistunut rakentamaan tavoittelemansa kalifaatin (The Clarion Project 2016, 11). Aineistoni ensimmäiset propagandalehdet ovat julkaistu vuonna 2014, mutta ne käsittelevät julkaisuhetken ajankohtaisten asioiden lisäksi aiempien vuosien tapahtumia. Tutkielmani ajanjakso kattaa myös kalifaatin romahtamisen ja Isisin valtaamien alueiden menettämisen (Kurdi 2016, 6).

Analyysissä tarkastelen naisten roolia kolmen eri kategorian kautta: äiteinä, vaimoina ja kodinpuolustajina. Luon analyysissäni mahdollisimman laaja-alaisen kuvan naisten rooleista ja toimintatavoista sekä niiden syy-seuraussuhteista. Ymmärtämällä Isis-naisten aseman ja roolin, pystymme paremmin ehkäisemään radikalisoitumista, ja osoittamaan muun muassa valtasuhteita organisoituneissa, väkivaltaa hyödyntävissä järjestöissä (Europol 2019, 4-5).

2. ISIS JA PROPAGANDA

2.1 Isisin tie vaikutusvaltaiseksi terroristijärjestöksi

Isis (Islamic State in Iraq and Syria) on uskonnolliseen ekstremismiin perustustuva sunnalainen terroristijärjestö, joka on tullut tunnetuksi harjoittamastaan väkivallasta sekä raaoista teloituksistaan. Sitä ei kuitenkaan pidä nähdä pelkkänä terroristijärjestönä, vaan sen rooli tulee huomioida myös poliittisena ja sotilaallisena toimijana (Clarion Project 2016, 6).

Isis operoi ensisijaisesti Lähi-idässä, erityisesti Syyrian ja Irakin alueella (Gulmonhamad 2014, 1), ja usean muun terroristijärjestön tapaan jakaa pyrkimyksen islamilaisen valtion, kalifaatin, rakentamisesta. Isisin kuitenkin erottaa muista järjestöistä ennätyksellisen lyhyt tavoiteaika kalifaatin saavuttamiseksi. (Kurdi 2016, 2.) Järjestö on alkujaan suhteellisen pienestä koostaan huolimatta onnistunut taistelemaan suurempia joukkoja, kuten USA:n ja Irakin armeijoita sekä muita militanttiryhmiä vastaan (U.S. State Department. Country Reports of Terrorism, 2007). Sen etuna on ollut joustava ja mukautumiskykyinen organisaatorakenne, jonka avulla se on selviytynyt ja onnistunut kasvamaan yhdeksi maailman vaikutusvaltaisimmista terroristijärjestöistä. (Charles River Editors 2014, luku 2).

Isisin toimia on kuvailtu radikaaleiksi jopa sunneista koostuvan ääri-islamilaisen al-Qaidan rinnalla. Erityisesti Isis herättää pelkoa sen monipuolisella osaamisella ja ammattimaisuudella. Sen osaamisalueisiin kuuluu muun muassa sissiosaamista sekä ammattimaista maanpuolustustaitoa. Isis hallitsee laajaa asearsenaalia ja se onnistuu värväämään uusia taistelijoita jatkuvasti. (The Clarion Project 2016, 11.)

Isisistä käytetään myös muita lyhenteitä, kuten ISIL (Islamic State in Syria and Levant), IS (Islamic State) sekä Daesh. (US Department of State; Australian National Security; Lister 2016, 55) Daesh on erityisesti länsimaissa käytetty lyhenne järjestön arabiankielisestä nimestä al-Dawla al-Islamiya fil Iraq wa al-Sham, ja lyhenteellä pyritään korostamaan, ettei järjestön toimintaa hyväksytä tai islamilaisen valtion olemassaoloa tunnusteta. Sana Daesh viittaa samalta kuulostavaan arabiankieliseen sanaan, joka tarkoittaa polkemista, tallaamista tai murskaamista. Isis on itse käyttänyt vuoden 2014 jälkeen, jolloin se julisti kalifaatin perustetuksi, itsestään vain lyhennettä IS (Islamic State), sillä islamilainen valtio ei tällöin verbaalisesti rajaudu vain Irakiin ja Syyriaan. (Irshaid 2.12.2015.) Tässä tutkielmassa käytetään lyhennettä Isis sen yleisesti laajimman käytön vuoksi.

Ideologialtaan salafisti-jihadistinen Isis noudattaa islamin fundamentalistista suuntausta, kuten moni muu alueen vastaava järjestö, mukaan lukien esimerkiksi al-Qaida (The Clarion Project 2016, 13). Isisin jäsenet ovat pelkästään sunnimuslimeja ja shiit nähdään vihollisina. Isis uskoo, että islam on laaja-alainen ja eksklusiivinen ratkaisu niin poliittisiin, ekonomisiin kuin sosiaalisiin ongelmiin. On kuitenkin huomattava, että Isis ei toimi kansallisena järjestönä uskonnon nojalla, vaan jihadistisena ryhmittymänä, jonka tavoitteena on rakentaa islamilainen kalifaatti. Islam ei Isisin toiminnassa näyttäyty ensisijaisesti teologisena konstruktiona, vaan poliittisena ideologiana kohti tavoiteltavaa päämäärää. (Charles River Editors 2014, luku 3.)

Isisin synnylle ei ole yhtä selkeää ajankohtaa, mutta mahdollisuuksia on haettu muun muassa Yhdysvaltojen invaasiosta Irakiin vuonna 2003 sekä arabikeväästä vuonna 2010 (Hazbun 2015, 63–64). Järjestön on kuitenkin nähty syntyneen paikkaamaan valtatyhjiötä, joka muodostui Syyriaan arabikevään mielenosoitusten kärjistyttyä sisällissodaksi (Theros 2015, 84). Vuonna 2010 Isisin johtoon astui Abu Bakr al-Baghdadi, joka johti Isisiä lokakuuhun 2019 asti, jolloin Yhdysvallat vahvistivat al-Baghdadin menehtyneen heidän järjestämässään sotilasoperaatiossa. Al-Baghdadi oli korkeasti koulutettu Irakin muslimiveljeskunnan ja al-Qaidan kasvatti (McCants 2015, 75-76), jonka avulla Isis muutti strategiaansa ammattimaisemmaksi ja järjestäytyneemmäksi. (McCants 2015, 91.)

Uuden johtajansa myötä Isis pääsi käsiksi muun muassa öljyvarantoihin ja vahvisti valtiollista asemaansa (McCants 2015, 91). Järjestö on onnistunut vahvoilla taloudellisilla voimavaroilla vakiinnuttamaan ja syventämään asemaansa sekä leviämään yhä laajemmalle alueelle. Isisin on arvioitu vuonna 2014 tuottaneen öljyä yli 800 miljoonan dollarin arvosta vuodessa (McCants 2015, 91), ja se on kerryttänyt valtavaa omaisuuttaan pimeään öljykaupan lisäksi muun muassa verojen, pankkiryöstöjen, ihmiskaupan ja kiristyksen avulla (Martin & Solomon 2017, 20, 22–23).

Tie yhdeksi vaikutusvaltaisimmaksi terroristijärjestöksi ei kuitenkaan ole ollut mutkaton. Isis on vuoroin ollut aktiivisesti esillä, ja vastaavasti välillä passiivisesti maan alla. Isisin organisaatio on kohdannut myös monia sisäisiä ongelmia, kuten valtataisteluja, kilpailua sekä johtajavaihdoksia. Se on joutunut uudelleenbröndäämään itsensä monta kertaa, ja tämän myötä järjestö on vaihtanut nimeään useasti. (Kurdi 2016, 3.)

Isisin harjoittama väkivalta ja mestaukset ovat herättäneet globaalia huomiota, ja levinneet erityisesti videoiden muodossa sosiaalisessa mediassa. YK on raportissaan *Rule of Terror: Living Under ISIS in Syria* (2014) todennut Isisin syyllistyneen erinäisiin sotarikoksiin sekä rikoksiin ihmisyyttä vastaan. Raportti kertoo Isisin toteuttaneen valtaamallaan alueillaan muun muassa naisten kuoliaaksi kivittämistä, pakko- ja lapsiavioliittoja sekä orjuuttamista. Väkivaltaa on kohdistettu niin siviileihin, muiden uskontojen harjoittajiin, kuten shiioihin, jesideihin ja alaviitteihin kuin muiden valtioiden edustajiin, jotka toimivat Isisin valtaamalla alueilla. Terrori-iskuilla järjestö luo pelkoa ja provosoi länsimaita, erityisesti Yhdysvaltoja (Theros 2015, 87). Väkivallan ohella Isis on kuitenkin tarjonnut myös fyysistä turvallisuutta ja rakentanut kestäväää kaupunki-infraa tarjoten kannattajilleen taloudellisia houkuttimia. Täten se on onnistunut luomaan itsestään kuvaa turvallisuuden takaajana, ja esittämään Syyrian ja Irakin valossa, joka heijastaa vain epävakautta ja epävarmuutta. (Kfir 2015, 241.)

Toimensa Isis oikeuttaa omalla tulkinnallaan islamista, mutta tätä tulkintaa pidetään yleisesti vääristyneenä ja erittäin radikaalina – tästä huolimatta järjestö kuitenkin näkee tulkintansa ainoana oikeana vaihtoehtona. Tulkinnallaan Isis pyrkii houkuttelemaan riveihinsä jäseniä ympäri maailmaa käyttäen argumenttinaan uskonnollista sotaa. (Miqdad 2015, 35–36; Brown 2015, 204–205; Lister 2016, 57) Isisissä taistelleiden ja taistelevien sotilaiden arvioidusta määrästä on suuriakin vaihtelevuuksia. Vuoden 2014 syksyllä taistelijoiden määräksi on arvioitu noin 30 000 henkeä (Gerges 2014, 30), mutta samaan aikaan kurdijohtaja Fuad Hussein on arvioinut tuolloiseksi määräksi jopa yli 200 000 taistelijaa (Cockburn 16.11.2014).

Erityisesti järjestön alkuaikana Isis valtasi alueita nopeasti, ja vuonna 2014 se julisti tavoittelemansa kalifaatin perustetuksi. Vuotta 2014 voidaan pitää Isisin huippuhetkenä valloitetun maa-alan perusteella. Vuodesta 2015 alkaen Isis alkoi menettämään valloittamiaan alueita ja sen hallitsema alue kutistui huomattavasti. Menetyksistään huolimatta Isis hallitsi vuonna 2015 edelleen tärkeitä kaupunkeja, kuten Mosulia Irakissa ja Raqqaa Syyriassa. (Warren 6.1.2016.)

Kalifaatin perustamisen jälkeen Isis nosti kannatustaan ympäri maailmaa yhdistyen paikallisten jihadistiliikkeiden kanssa, ja sen soluja ja yhteistyöryhmittymiä on nykyään useilla mantereilla. (Lister, 2016.) Tämä globaali yhteistyö on mahdollistanut Isisille kansainvälistä näkyvyyttä tuovat terrori-iskut niin Aasiassa, Euroopassa, Amerikassa kuin Afrikassa. Iskut ovat tarjonneet Isisille kasvualustan uusien jäsenten rekrytointiin sekä lisänneet sen vaikutusvaltaa ja toimintamahdollisuuksia. (Laine, 2016.)

2.2 Propaganda sodankäynnin välineenä

Propagandaa on historiassa hyödynnetty pitkään merkittävänä sodankäynnin välineenä. Sen avulla on erityisesti pyritty kasvattamaan asevoimien kannatusta tai oikeuttamaan väkivallan käyttöä. Propagandaan liitetään usein negatiivisia mielleyhtymiä valheisiin ja puolitotuksiin. (Ali 2015, 8.)

Robert Cole (1998) on teoksessaan *International Encyclopedia of Propaganda* kuvannut propagandan olevan tarkoitushakuista, monimuotoista ja systemaattista vaikuttamista vastaanottavan osapuolen mielipiteeseen. Propaganda on viestinnän muoto, jolla yritetään vahvistaa tai purkaa vallitsevia asenteita. Sen avulla pyritään edistämään tai vahingoittamaan jotakin organisaatiota, yksilöä tai aatetta. Propaganda voidaan suunnata joko massayleisölle tai täsmennetyksi pienelle, tarkasti valitulle joukolle. Massamedian hyödyntäminen propagandan levittämisessä mahdollistaa halutun sanoman levittämisen laajalle yleisölle.

Jack C. Plano ja Milton Greenberg ovat puolestaan määritelleet propagandan viestinnälliseksi pyrkimykseksi vaikuttaa spesifin joukon ajatteluun, tunteisiin ja toimintaan tai julkiseen mielipiteeseen. Vaikuttaminen tehdään tällöin tarkasti valittujen ja manipuloitujen tietojen avulla. (Ali 2015, 8.)

Isisin propagandan vahvuus on ollut sen edistyneessä, modernissa ja monikanavaisessa viestinnässä, ammattimaisia toimintatapoja hyödyntäen. Isis tarjoaa kannattajilleen erilaisia käyttövalmiita, korkealaatuisia paketteja sosiaaliseen mediaan jaettavaksi. Ne sisältävät muun muassa erilaisia raportteja, kuvia sekä haastatteluja. (Ali 2015, 9.)

Isisin kannatus sosiaalisessa mediassa on suurta. Isisin tukijat julkaisevat vuorokaudessa jopa 90 000 twiittiä Isisin toimintaan liittyen. Sosiaalisen median noususta ja laajemman yleisön tavoittamisen mahdollisuudesta huolimatta Isisin viestintää ei yleisesti pidetä luotettavana – ja Isis myös tietää tämän. Isisin propagandan tehokkuus perustuukin mahdollisimman laaja-alaiseen levikkiin ja tätä kautta mahdollisimman laajaan kannatukseen. (Ali 2015, 9.)

Propagandassaan Isis luo romantisoitua kuvaa sekä järjestöstä että kalifaatista. Julkaisut sisältävät reportaaseja sotilaallisista voitoista ja menestyksestä, tarjoten myös uskonnollisia opetuksia sekä uutisia järjestön sosiaalisista aktiviteeteista. Propagandalehdissään Isis käyttää laajasti myös arabiankielistä termistöä, kuten tawhid (yhteisö), hijrah (muuttoliike) ja Jihad (pyhä sota). (Ali 2015, 11.)

2.3 Isisin viestintästrategiat propagandan edistäjinä

Propagandaviestintäänsä Isis hallitsee luomastaan mediakeskuksesta al-Hayatista käsin. Mediakeskuksen toiminta on länsimaisten mediatalojen tapaan jaettu eri osa-alueisiin ja sektoreihin, joissa mediahenkilöstö vastaa omasta sektoristaan. Sektorijakoa on tehty esimerkiksi visuaalisen, sotilaallisen sekä seremoniallisen ja uskonnollisen viestinnän alueilla. Al-Hayat on saanut huomiota sen lähes identtisellä logolla televisioyhtiö al-Jazeeran kanssa. (Ali 2015, 10.)

Isis on ottanut käyttöönsä monia keinoja, joiden avulla se pystyy varmistamaan kansainvälisen mediahuomion perinteisessä mediassa. Isis on ensisijaisena keinonaan estänyt journalistien pääsyn hallitsemilleen alueille. Isis näkee toimittajat vihollisinaan, ja on näin tehnyt objektiivisen tarkkailun ja journalistiikan mahdottomaksi alueillaan. Tällöin journalistit joutuvat omassa viestinnässään hyödyntämään ainoita saamiaan, Isisin tuottamia materiaaleja.

Maailmanlaajuista kuohuntaa ovat aiheuttaneet Isisin ulkomaisiin journalisteihin kohdistamat kidnappaukset ja mestaukset. Yhtenä suurimpana mediahuomiota saaneena tapauksena voidaan pitää amerikkalaisen journalisti James Foleyn mestausta. Mestauksesta julkaistun videon myötä Isis keräsi laajaa kansainvälistä huomiota ja nousi ensi kertaa monien ihmisten tietoisuuteen. Kidnappauksilla Isis on vahvistanut imagoaan brutaalina ryhmänä, joka on valmis tekemään mitä vain saavuttaakseen päämääränsä. (Ali 2015, 9.)

Mestausvideot ovat Isisin katsotuimpia ja jaetuimpia propagandajulkaisuja, ja näin ollen nousseet myös yhdeksi Isisin merkittävimmistä propagandakeinoista. Korkealaatuinen osaaminen näkyy myös videoiden laadussa. Videot on kuvattu HD-laatusilla kameroilla, ja videoiden äänimaailman tarkkuus antaa viitteitä siitä, että uhrien vartaloihin on usein kiinnitetty mikrofoni realististen äänien tallentamiseksi ja maksimaalisen näkyvyyden saavuttamiseksi. Isis myöntää, että vastustajan nujertaminen terrorilla ja pelkoa lietsomalla, on keskeinen osa heidän taktiikkaansa. (Ali 2015, 11.)

3. NARRATIIVIT TODELLISUUDEN RAKENTAJINA

3.1 Kartoittava tutkimusote narratiivien tulkinnassa

Kandidaatin tutkielmassani hyödynnän kartoittavaa, kvalitatiivista tutkimusotetta (Hirsjärvi 2003, 127-128). Tutkimuksellani pyrin rakentamaan ehjän narratiivin naisten asemasta Isis-organisaatiossa, ja vastaamaan kysymykseen naisten roolista, joka on ristiriitainen ja epävarma. Naisten aseman ymmärtämällä pystymme ehkäisemään radikalisoitumista paremmin ja osoittamaan muun muassa valtasuhteita organisoituneissa, väkivaltaa hyödyntävissä järjestöissä. (Europol 2019, 4-5.)

Aiempi tutkimus Isisistä on keskittynyt erityisesti miehiin ja Isis-naisista on suhteellisen vähän tutkimustietoa. Isisin julkaisut kuitenkin huomioivat naiset yhä enenevässä määrin toimintansa jatkuessa ja asemansa vakiintuessa, joten naisten roolin voidaan odottaa jopa kasvaneen tai ainakin pysyneen tärkeänä osana järjestön toimintaa ja organisaation rakennetta – siitähän huolimatta, että naiset esitetään usein passiivisessa roolissa. (Europol 2019, 3.)

3.2 Propagandalehdet Dabiq ja Rumiyaḥ narratiivien luojina

Primääriaineistonani on kaksi propagandalehteä, Dabiq ja Rumiyaḥ, joita Isis julkaisee tai on julkaissut erinäisillä verkkosivuilla. Isisin lehdet ovat hankalasti saatavilla, sillä propagandajulkaisuja seurataan viranomaistahojen puolesta aktiivisesti ja samalla niitä ajetaan alas verkosta. Isisin lehtien tarkasteluun ei ole yhtä osoitetta, joten aineistoni materiaali on poimittu eri verkkolähteistä. Verkkolähteet ovat usein olleet anonyymeja, eikä niitä pääsääntöisesti ole ollut mahdollista jäljittää sivuston ylläpitäjään.

Aineistoni koostuu viidestätoista Dabiq-julkaisusta sekä kymmenestä Rumiyaḥ-julkaisusta. Lehdet ovat julkaistu vuosina 2014-2017, ja tähän ajanjaksoon mahtuu sekä kalifaatin julistaminen että kalifaatin kukistuminen. (Clarion Project 2016, 11.)

Dabiq on Isisin ensimmäinen julkaisu, joka keskittyy sanomassaan erityisesti totuuden etsintään, muuttoliikkeeseen, pyhään sotaan sekä yhteisöllisyyteen. Julkaisu koostuu kuvareportaaseista sekä ajankohtaisista jutuista islamilaiseen valtioon liittyen.

Julkaisu luo Isisistä romantisoitua kuvaa korostaen Isisin voittoja ja unohtaen tappiot. Myös kuva aikakaudesta näytetään islamilaisen ajanjakson voittokulkuna sekä mahdollisuutena luoda kalifaatti. Isisin hyödyntämä propaganda esitellään luvussa kolme. Dabiq pyrkii glorifioinnillaan saamaan uusia jäseniä ympäri maailmaa.

Rumiyah on Dabiqia seurannut uusi islamilaisen valtion julkaisu. Se on edeltäjänsä lyhyempi, ja keskittyy edistämään Isisin poliittista ja uskonnollista näkökantaa. Kirjoituksissaan Rumiyah korostaa vastapuolen vääräoppineisuutta sekä hekumoi muun muassa aatteen nimissä tehtyjä terrorismiskuja. Vihollisina esitetään kaikki Isisiin kuulumattomat ihmisryhmät, joilla ei ole halua liittyä järjestöön. Erityisesti vastapuolena korostetaan kuitenkin shiioja sekä länsimaita, varsinkin Yhdysvaltoja.

3.3 Narratiivinen tutkimus kertomusten tuottajana ja tulkitsijana

Tutkimusmenetelmänä hyödynnän narratiivista analyysia. Tutkin Dabiq'n ja Rumiyah'n narratiiveja, muodostaen lehtikohtaisia ydintarinoita. Ydintarinoista rakennan suuremman perustarinan, joka kuvaa pienempien narratiivien kokonaisuutta ja pääjuonta. Perustarinasta pystyy löytämään juonirakenteen keskeisiä elementtejä, kuten henkilöitä ja muita osatekijöitä.

Käytän tutkielmani menetelmänä narratiivista tutkimusta ja Heikkinen on jakanut narratiivisen tutkimuksen kahteen päänäkökulmaan: tutkimusta tehdään usein hyödyntäen kertomuksia materiaaleina, mutta samalla tutkimus voidaan nähdä kertomuksen tuottajana (Heikkinen 2010, 143). Työssäni tutkin, millaisia narratiiveja aineistostani on mahdollista löytää.

Narratiivisuus tutkimusotteena pohjautuu pitkälti konstruktivismiin. Konstruktivismin mukaan ihmisten tieto ja identiteetti rakentuvat kertomusten myötä. Maailmaa tulkitaan jatkuvasti erilaisten tarinoiden pohjalta, ja samalla rakennamme ja reflektomme omaa identiteettiämme niiden kautta. Ihmisen tietous nähdään jatkuvasti kehittyvänä ominaisuutena, joka pohjautuu aina aiemmin opittuun tietoon sekä koettuihin kokemuksiin. (Heikkinen 2010, 146-147.)

Peter L. Berger ja Thomas Luckmann ovat todellisuuden sosiaalista rakentumista tutkiessaan todenneet, että yksilöä ei tule nähdä pelkkänä sosiaalisten rakenteiden tuotteena. Yksilö toimii samaan aikaan sekä tuottajana että tuotteena sosiaalisessa maailmassa. Yhteiskunnan ja yksilön välinen dialektiikka on oleellinen osa todellisuuden muodostumisessa. (Berger & Luckmann 1994, 216.)

Narratiivisessa tutkimuksessa käytetty aineisto on yksinkertaisimmillaan kerrontaan perustuvaa aineistoa ilman sen kummempia vaatimuksia, eli proosatekstiä. Se voi olla joko kirjallista tai verbaalista. On kuitenkin huomattava, että narratiivinen aineisto poikkeaa kielellisestä lyhytvastausaineistosta. (Heikkinen 2010, 148-149.)

Narratiivisessa tutkimuksessa erityinen painopiste on yksilöissä ja heidän asioilleen antamissaan merkityksissä tarinoidensa kautta (Heikkinen 2010). Tutkimuksessani kiinnitän huomiota naisten itse ja muiden naisista muodostamiin narratiiveihin pyrkien luomaan kokonaiskuvan, uuden narratiivin, propagandalehtien narratiivien pohjalta.

4. POSTMODERNI FEMINISMI

4.1 Postmodernin feminismin synty ja naissubjektin käsite

Naissukupuolen mallia ja normia on kyseenalaistettu erityisesti 1990-luvulta lähtien. Kolmannen aallon feminismi synnytti postmodernin feminismin aatesuunnan, joka horjutti tätä naiseuden mallia kyseenalaistamalla naissukupuolen ymmärtämisen yhtenäisenä ryhmänä. (Koskinen 2013, 3.) Postmoderni feminismi kritisoi aiemmin vallinnutta liberaalifeminististä ajatusmallia kahdesta sukupuolesta. Postmodernissa feminismissä sukupuoli ja sukupuoliroolit nähdään liukuvina, kontekstuaalisina sekä mielivaltaisina. (Goldstein 2003, 49.) Postmodernin feminismin myötä keskusteluun nousi myös intersektionaalisuuden käsite. (Koskinen 2013, 3.)

Postmoderni feminismi on häivyttänyt naiseutta subjektina. Subjektin sijaan naiseutta on alettu tarkastella toimijuuden myötä, joka rakentuu identiteetin, normin sekä biologisen (sex) ja sosiaalisen (gender) sukupuolen kautta. Modernissa käsityksessä sukupuoli nähdään sosiaalisena konstruktiona. (Koskinen 2013, 3-5.)

Postmodernismi vierastaa ajatusta yhdestä, objektiivisesta todellisuudesta. Postmodernistit ovat toisinaan kuvanneetkin itseään konstruktivisteiksi. Kaikki postmodernistit jakavat skeptisyyden vakiintuneista tietoisuuden kategorioista ja metodeista. He näkevät kulttuurin roolin kokemusten muokkaajana. Samalla objektiivinen todellisuus voidaan kuitenkin nähdä myös teorian heikkoutena, sillä tällöin suuntaus voi perustua myös monien erilaisten tulkintojen varaan. (Goldstein 2003, 50.)

Postmodernistit ovat naissubjektista puhuessaan luoneet käsityksen “modernin subjektin kriisistä”, joka on vaikuttanut myös feministisen tutkimuksen kehitykseen teoreettisella tasolla. Modernin subjektin kriisin vaikutuksesta naissubjektin on nähty rakentuvan erilaisten diskurssien ja valtasuhteiden tuotoksena autonomisen toimijan sijaan. Heteroseksuaalisen yhteiskuntamallin haasteena on, että tiettyjen subjektien kokemukset jäävät väistämättä huomiotta, jolloin se ylläpitää jo olemassa olevia valtasuhteita. (Koskinen 2013, 5.)

4.2 Sosiaalinen identiteetti postmodernissa feminismissä

Subjektikäsitteen nähdään sosiologiassa rakentuvan suhteessa toisiin. Subjektikäsitteeseen ei ole autonominen, eikä se voi muodostua yksin. Subjektin nähdään rakentuvan perimmäisen “tosi minän” ympärille identiteettiään, eli sisäistä koherenssiaan, ulkopuolisten identiteettien kautta. Jakamalla ulkopuoliset arvot ja käsitykset, subjekti ottaa ne osaksi itseään ja laajentaa omaa identiteettikäsitteensä. (Liljander-Tabell 2013, 50.)

Postmoderni subjektikäsite muodostuu vallitsevassa ympäristössä, joka tarjoaa yhä moninaisempia identiteettikäsitteitä. Kulttuurin muokatessa identiteettiä subjektille ei synny koherenttia tai pysyvää identiteettikäsitteistä, vaan se muuttuu ja muokkautuu ympäröivän yhteisön representaatioiden ja tapojen myötä. (Liljander-Tabell 2013, 50.) Postmodernin feminismin oppiäitinä pidetyn Judith Butlerin mukaan identiteetin koherenttius ei ole synnynnäistä tai luontaista, vaan sosiaalisen ympäristön synnyttämä normi (Butler 1990, 69).

Yhteiskuntaamme sääntelevät käytännöt, "jotka tuottavat koherentteja identiteettejä koherenttien sukupuolinormien matriisissa". Tällöin voidaan erheellisesti ajatella, että sukupuolesta olisi olemassa yksi oikea totuus. Nämä yhteiskuntamme käytännöt asettavat feminiinisuuden ja maskuliinisuuden vastakkaisiksi siten, että ne ymmärretään mieheyden ja naiseuden luonnollisina ominaisuuksina. (Butler 1990, 69.) Sukupuoli-identiteetti näyttäytyy postmodernissa feminismissä tilannekohtaisena ja esitettynä. Tällöin sukupuoli-identiteetti on muuttuva, eikä ilmene samana joka tilanteessa. (Liljander-Tabell 2013, 51.)

R.W. Connell (1995) on esittänyt ihmisten rakentavan sukupuoltaan erilaisissa "projekteissa", eikä maskuliinisuuden voida olettaa olevan keneenkään lähtökohtaisesti kuuluva tai synnynnäinen ominaisuus. Connell esittää maskuliinisuudesta tulleen sukupuolen hegemonia. Maskuliinisuuden hegemonia syntyy luomalla alistussuhdetta feminiinisyteen, mutta yhtä lailla myös poissulkemalla ja alistamalla muita maskuliinisuuden muotoja. Kapea ja tarkkarajainen maskuliinisuus voi ilmetä esimerkiksi ajatuksena, että miehet eivät itke sen sijaan, että heitä kannustettaisiin näyttämään tunteensa.

Butler nostaa esiin myös kielen ja diskurssin merkityksen sukupuoli-identiteetin muodostumisessa. Hegemonisessa kielessä sukupuoli ilmenee substanssina. Tällöin kätkeytyy, että on mahdotonta "olla" biologista tai sosiaalista sukupuolta. Kieli ylläpitää binääristä sukupuolimallia, jossa on kaksi todellista ja esitettävää asiaa. Tälle keskustelukulttuurille on ominaista, että se piilottaa hegemonisen maskuliinisen diskurssin ja fallogosentrismin sekä vaientaa feminiinisen moninaisuuden. (Butler 1990, 71.)

Tarkasteltaessa Isisiä ja Isis-naisia on syytä kiinnittää huomiota sukupuolen määrittämään sosiaaliseen identiteettiin valtiokäsitteessä. Nira Yuval-Davis (1997) on luonut käsitteen maskuliininen valtio. Maskuliinisella valtiolla hän tarkoittaa valtion sukupuolittuneen sekä käsitteenä että instituutiona. Yuval-Davis perustaa ajatuksensa maskuliinisesta valtiosta ensisijaisesti siihen, että miehillä on usein hallitseva asema valtioiden johdossa (ks. Yuval-Davis

1997). Yuval-Davis on esittänyt valtion sortavan naisia marginalisoimalla heitä sekä sulkemalla päätöksenteon ulkopuolelle. Valtio edustaa instituutiona julkista tilaa, joka puolestaan edustaa maskuliinisuuden hegemoniaa. Samaan aikaan naiseus ja feminiinisyys liitetään yksityiseen tilaan, kuten kotiin. Sukupuoliroolit ja perhesuhteet muodostuvat maskuliinisen valtion rakenteiden ympärille, jolloin valtio on merkittävässä roolissa sukupuoliroolien uusintamisessa ja tuottamisessa.

4.3 Sukupuolen merkitys sodankäynnissä

Sukupuolen merkityksen on nähty häivettyvän sodankäynnissä. Väkivaltaa ja tappamista ei voi kytkeä luontaisena ominaisuutena kumpaankaan, mies- tai naissukupuoleen. (Goldstein 2003, 9.) Kuitenkin sukupuolen on nähty muokkaavan sekä miesten että naisten ymmärrystä kokemuksistaan sekä toiminnastaan sodankäyntiä kohtaan (Goldstein 2003, 49). Goldstein käsittelee sukupuolijakoa binäärisenä, ja erottelee vain mies- ja naissukupuolen. Samaa jakoa käytetään myös tässä tutkielmassa, sillä aineisto koostuu vain Isisin julkaisuista ja Isis tunnistaa materiaaleissaan ainoastaan kaksi sukupuolta, miehen ja naisen.

Goldstein jakaa Butlerin ajatuksen sukupuolen rakentamisesta ja hänen mukaansa miehiä tehdään, eikä miehisyys ole synnynnäinen ominaisuus. Ulkoinen kulttuuri muokkaa miehisyyttä ja kannustaa miehiä taistelemaan. Miehisyyden rakentumisen koetaan muodostuvan erilaisten testien ja koettelemusten kautta, jotka miehen tulee läpäistä ollakseen "todellinen mies". (Goldstein 2003, 264.) Epäonnistuminen miehisyyden testeissä johtaa usein julkiseen häpeään, ja näistä miehistä muodostuu muille negatiivinen esimerkki miehisyyden rakentamisen epäonnistujina (Goldstein 2003, 269).

Läpi historian sodissa taistelijat ovat lähtökohtaisesti olleet miehiä ja poikkeukset tästä ovat suhteellisen harvinaisia. Yhteiskunta rakentaa sodankäynnin normit miehisyyden ja maskuliinisuuden ympärille monin eri tavoin. Miesten rooli sodassa on kuitenkin melko stabiili (taistelija/sotilas) ja vähemmän kulttuurisidonnainen kuin naisilla. Naisten rooli sodankäynnissä nähdään usein monimuotoisempana, ja erilaiset kulttuurit muokkaavat naisten rooleja eri tavoin. Naisten roolit ilmenevät esimerkiksi kodin tukijoukkoina, psykologisina sotaan kannustajina (war-booster) sekä rauhantekijöinä. (Goldstein 2003, 10.)

Donna Pankhurst (2010) on viitannut edellä kuvattuun ilmiöön termillä hypermaskuliinisuus. Hypermaskuliinisuudella tarkoitetaan sodassa ilmenevää korostunutta maskuliinisuutta, joka edesauttaa sotastrategioiden ja sodan ajan tavoitteiden toteutumista. Hypermaskuliinisuus ei kuitenkaan koske vain miehiä, vaan naiset voivat sodassa omaksua hypermaskuliinisia piirteitä miesten tavoin.

Vaikka taisteliuus ja miehisuus liitetään usein yhteen, ovat naiset kyvykkäitä johtajiksi miesten tavoin niin sodassa kuin rauhassa. Naiset eivät näyttäydy rauhanomaisempina, enemmän väkivallattomiin lopputuloksiin konflikteissa pyrkivinä, tai vähemmän sitoutuneina puolustamaan alueellista suvereniteettia ja koskemattomuutta, kuin miesjohtajat. (Goldstein 2013, 123.) Ilmiönä itsenäiset naistaistelijat ovat laajalle levinneitä esimerkiksi historiankirjoitusten kautta, mutta käytännössä naistaistelijat ovat edelleen harvinaisia sodankäynnissä (Goldstein 2013, 112).

Historioitsija Linda Grant De Pauw jakaa naisten roolin sodassa neljään eri kategoriaan, joissa naiset nähdään myös aktiivisina toimijoina. Ensimmäinen kategoria kattaa klassiset roolit naisista uhreina ja yllyttäjinä (sotaan). Toisessa kategoriassa naiset puolestaan toimivat taistelijan tukijan roolissa. Kolmannessa kategoriassa Grant De Pauw kuvaa naisten roolia “viragona”, jolla hän viittaa maskuliinisten toimintojen toisintamiseen, ilman feminiinisen ulkoasun piilottamista. Tällaisina nähdään esimerkiksi taistelijakuningattaret (warrior queens). Neljännessä, viimeisessä kategoriassa naiset representoivat itseään miesten kaltaisina, muuttaen usein esimerkiksi vaatetuksensa sekä muut muut sukupuolta toisintavat elementit. Naiset nähdään siis miesten kaltaisina kykenevinä toimijoina, jotka voivat suorittaa miehille tyypillisiä rooleja vaikuttavasti. (De Pauw 1998, 17-25 teoksessa Goldstein 2003, 60.)

5. ANALYYSI

5.1 Narratiivien rakentaminen

Seuraavaksi tarkastelen, millaisia narratiiveja naisista on löytynyt aineistostani. Tein narratiivisen analyysin kolmessa vaiheessa. Aluksi kävin aineistoni läpi englanninkielisillä avainsanoilla. Etsin julkaisuista naiseuteen liittyviä narratiiveja avainsanoilla ‘*woman*’, ‘*sister*’, ‘*mother*’ ja ‘*wife*’ niiden yksikkö- ja monikkomuodoissa. Dabiq-julkaisut sisälsivät enemmän osumia avainsanoilla kuin Rymiyah’t, mutta molemmat molemmista julkaisuista löytyi keskenään yhteneväisiä narratiiveja.

Avainsanojen avulla löysin laajasta aineistostani erityisesti naisten kirjoittamat ja naisista kirjoitetut narratiivit. Nämä kertomukset olivat lyhyitä, mutta usein kuitenkin sisällöltään monipuolisia. Aineistoa läpi käydessäni huomioni kiinnitti erityisesti laajahkot naisille osoitetut ja usein naisten kirjoittamat ‘*To our sisters*’- ja ‘*From our sisters*’-osiot. Tällainen osio löytyi lähes joka lehdestä, mutta en kuitenkaan tarkastele näitä irrallaan muista aineistoni narratiiveista.

Lopuksi yhdistin lyhyet narratiivit laajaksi perustarinaksi, josta löysin juonirakenteen ja sen myötä narratiivien keskeisiä elementtejä, kuten kuvauksia henkilöistä, rooleista ja ympäristöstä.

Luon narratiiveja propagandajulkaisujen pohjalta, joita ei ole mahdollista aukottomasti jäljittää kirjoittajaansa. Voin luoda perustarinan ainoastaan kerrotuista narratiiveista, mutta nämä narratiivit eivät välttämättä kuitenkaan ole todenmukaisia.

Seuraavissa alaluvuissa tarkastelen naisten merkitystä kalifaatin rakentumisessa sekä hijraa, eli muuttoliikettä. Tämän jälkeen tarkastelen fithraa, eli “ihmisluontoa” tai naisille luontaisia piirteitä representoida itseään. Lopuksi avaan naisten roolia äiteinä ja vaimoina sekä taistelijoina.

5.2 Kalifaatti ja hijra

Isisin perimmäisenä tarkoituksena on mahdollistaa kalifaatin toteuttaminen. Jotta tämä olisi mahdollista, Isis ymmärsi naisten tavoittamisen ja heidän vakuuttamisensa aatteesta olevan välttämätöntä. Naisten muuttaminen Isisin alueille oli sen kasvun ja kalifaatin onnistumisen vuoksi ensisijaisen tärkeää. Tästä muuttamisesta käytetään termiä *hijra*.

Julkaisuissaan Isis kuvaa, kuinka muslimit, jotka elävät alueilla, joilla ei ole mahdollista vapaasti harjoittaa uskontoaan (*dar al-harb*), kohtaavat jatkuvaa alistamista. Tämän perusteella Isis kannustaa hijraan eli muuttamiseen maahan, jossa voi toteuttaa uskontoaan vapaasti (*dar al-Islam*). (Rumiyah,

nro. 13.) Isisin esittäessä hijran välttämättömänä uskonnon harjoittamiselle ja hyvänä muslimina olemiselle, onnistuu se luomaan kuvaa kaksinapaisesta maailmasta, meistä ja heistä.

Dabiq'n julkaisussa numero 15 suomalainen nainen nimimerkillä *Umm Khalid al-Finlandiyya* kertoo kääntymisestään kristinuskosta islamiin ja matkastaan Suomesta kalifaattiin. Hän kuvaa avoimesti Suomessa kohtaamiaan sosiaalisia haasteista kääntymyksen islamiin ja kritisoi suomalaisten tapakristillisyyttä.

Umm Khalid al-Finlandiyya kehottaa artikkelissaan eurooppalaisia musliminaisia hijraan. Hän kertoo omasta matkastaan, ja kuvaa saapumistaan kalifaattiin uskomattomana kokemuksena sekä Allahin siunauksena. Tämä oli aineistossani yksi vahvimista naisille suunnatuista suorista kehotuksista.

Kalifaatin korostaminen propagandassa on yksi Isisin tärkeimmistä teemoista. Kalifaatti romantisoidaan ja se nähdään suojapaikkana sekä yhteiskunnallisena unelmana sunnimuslimille. Saadakseen ihmiset lähtemään kalifaattiin, Isis korostaa erityisesti ajatusta muslimista heille sopimattomissa paikoissa sekä nostaa esiin heidän kokemiaan vääryyksiä. Isis ei esimerkiksi pyri luomaan kalifaatista kiinnostavaa sen yhteisön ja yhteisöllisyyden avulla, vaikka toisaalta Isis ilmentää kalifaattia monikansallisena yhteisönä, jonka yhdistävä siteenä toimii yhteinen jaettu aate. (Rumiyah, nro. 12 ja 15.)

Islamilainen valtio, kalifaatti, esitetään ratkaisuna lähes kaikkiin muslimien kohtaamiin ongelmiin sekä ainoana vaihtoehdona eheän uskonnon harjoittamiselle (Dabiq nro. 2). Kalifaatin nähdään edustavan sitä kaikkea, missä länsimaat epäonnistuvat. Esimerkiksi sharia-laki mahdollistaa aidon naiseuden säilymisen, hurskaan tavan elää sekä yhteisen aatteen harjoittamisen täysivaltaisesti.

Kalifaatin nähdään mahdollistavan naisille täyden keskittymisen äitinä ja vaimona toimimiseen sekä itsensä ja uskonsa kehittämiseen. Kuitenkin naisille suunnatuissa teksteissä kalifaatissa mahdollisesti vastaan tulevia haasteita ei yritetä piilottaa, vaan niistä puhutaan avoimesti. Haasteet nähdään mahdollisuutena vahvistaa omaa uskoa, ja ne on mahdollista voittaa uskon ja kärsivällisyyden avulla.

Kokonaisuudessaan fitrah ja kalifaatti edustavat patriarkaalista, konservatiivista ja vanhanaikaista yhteiskuntajärjestystä, jossa sukupuoli määrittää ihmisen tehtävät ja toimintatavat. Kalifaatin voidaan nähdä edustavan Yuval-Davisin esittämää maskuliinista valtiota, joka perustuu maskuliinisuuden hegemonialle. Kalifaatti ja fitrah yhdessä vaikuttava vahvasti yksilön subjektikäsityksen muodostumiseen, subjektikäsityksen rakentuessa suhteessa toisiin. Ympärillä olevat tiukat

yhteiskunnalliset ja sosiaaliset roolit synnyttävät usein myös uusia tarkkarajaisia ja ahtaita rooleja, kun ympärillä ei ole moninaisia identiteettikäsityksiä, joihin reflektoida omaa subjektikäsitystä.

5.3 Isis-naiset – äitejä, vaimoja ja kodinpuolustajia

5.3.1 Fitrah

Fitrah’lla tarkoitetaan Isisin propagandajulkaisuissa naisille luontaisia piirteitä ja tapoja ilmentää itseään. Julkaisujen narratiivit fitrah’sta ovat korostetun konservatiivisia ja patriarkaalisia. Fitrah korostaa huomattavan paljon miehen ja naisen välistä kiinnostusta ja suhdetta toisiinsa – miehen tulee kiinnostua naisista ja naisten puolestaan miehistä. (Dabiq nro. 15.)

Fitrah luo jyrkän ja selkeän jaon miehen ja naisen sekä mieheyden ja naiseuden välille. Kummallakin sukupuolella on oma tarkka ja synnynnäinen roolinsa. Naisille luontaisimpana roolina nähdään äitiys. Naisen tulee ensisijaisesti hoitaa lasta kotona, miehen käyden töissä tuoden leivän pöytään. Naisen paikkaa kotona ei kuitenkaan nähdä alisteisena, vaan naisen hyvyttä mitataan onnistuneen äitiyden ja vaimouden kautta. Äitiydestä ja vaimoudesta ollaan ylpeitä, ja myös ympäröivä yhteiskunta arvostaa näitä rooleja. (Dabiq nro. 15.)

Naisten rooli fitrah’n myötä esitetään alisteisena miehelle. Mies hallitsee naista ja naisen tulee käytyä hurskaasti ja kuuliaisesti. Naisen ei tule ilmentää itseään miehisillä ominaisuuksilla eikä tule ottaa osaksi itseään miehisiä käyttäytymismalleja. Hänen ei myöskään tule ohjata miestä. Fitrah korostaa siveellisyyttä ja säädyllisyyttä ohjeistaen naisia muun muassa laskemaan katseensa sekä peittämään itsensä ja käyttämään huntua julkisilla paikoilla. (Dabiq nro. 15.) Connellin määrittelemä maskuliinisuuden hegemonia toteutuu Isisin organisaatiossa, jossa feminiinisyys alistetaan maskuliinisuudelle, ja maskuliinisuudelle on omat tiukat muotonsa.

Naiset eivät fitrah’n myötä ole velvollisia sodankäyntiin toisin kuin miehensä, joiden odotetaan osallistuvan fyysiseen jihadiin (*physical jihad*). Naisten jihadina pidetään pyhiinvaellusta Mekkaan.

Länsimaat koetaan fitrah’n kautta epäonnistuneina ja paheellisina. Erityisesti kritiikkiä saavat naisten ja miesten lomittaiset roolit, joissa äitiyttä ja vaimoutta on häivytetty. Naisten tapa länsimaissa työskennellä ja toimia johtajina miesten tavoin on fitrah’n mukaan naisten luontaisten ominaisuuksien vastaisina. Syntisenä ja siveellisyyttä loukkaavana nähdään naisen oikeus avioliiton

ulkopuoliseen seksuaaliseen kanssakäymiseen rajoittamattomien kumppanien kanssa. (Dabiq nro. 15.)

Länsimaiden laillistaessa muun muassa kannabiksen, transsukupuolisuuden, feminismin sekä pornografian, muodostuvat ne yhä pakanallisemmiksi ja väärauskoisemmiksi. Fitrah'n häpäisemisen nähdään länsimaissa johtavan yhä enemmän äitiydestä, vaimoudesta, siveellisyydestä ja feminiinisyydestä luopumiseen. "Oikean naisen" mallin koetaan olevan uhattuna länsimaissa. (Dabiq nro. 15.)

5.3.2 Nainen kasvattajana ja puolisona

Kuten yllä oleva luku osoittaa, naisen paikan nähdään kollektiivisesti olevan kotona. Isisin vahvasti patriarkaalinen retoriikka luo naisille tiukat rajat ja kapean olemisen mallin niin kotiseinien sisällä kuin yhteisössä. Patriarkaalista retoriikkaa kuvastavat julkaisusta toiseen naisia halventavat, alentavat ja ylenkatseiset kuvaukset (ks. esim. Dabiq nro. 1 ja 2). Naiset esitetään hyvin usein myös uhreina (ks. esim. Dabiq nro. 6).

Isisin monet julkaisut (ks. esim. Dabiq nro. 1, 7 ja 8) korostavat miesten perimmäistä vastuuta kantaa huolta kodista sekä vaimosta. Naiset representoidaan aviomiehistään ja heidän huolenpidostaan riippuvaisina. Riippuvuussuhteen korostaminen näkyy myös avioliiton merkityksessä, jossa avioliitto nähdään naiselle tavoiteltavana vaihtoehtona, jotta hän saa aviomiehestään itselleen huolehtijan. Aviomiesten lisäksi isillä, veljillä sekä muilla miessukulaisilla on velvollisuus huolehtia naisista.

Toisin kuin monogamisella naisella, on miehellä oikeus neljään vaimoon (Dabiq nro. 12). Naisille miehen polygamisuus osoitetaan mahdollisuutena hyödyntää lisääntyvää vapaa-aikaa uskonnon harjoittamiseen ja rukouluun sekä lapsista huolehtimiseen. Naiselle on tärkeää päästä irti kateudesta sekä itsekkyydestä, keskittyen niiden sijaan uskon vahvistamiseen. (Dabiq nro. 11) Monogamisuudesta huolimatta naisia valmistellaan jo ennen ensimmäistä avioliittoa siihen, että he tulevat menemään uusiin naimisiin aviomiehen menehdyttyä osallistuttuaan pyhään sotaan (Dabiq nro. 11).

Naisen jokapäiväinen elämä on tehty riippuvaiseksi aviomiehestään. Mikäli nainen haluaa poistua kotoa, tulee hänen pyytää siihen lupa (Rumiyah nro. 3). Jos aviomies myöntää luvan lähteä, seuraa ulkonakin vielä useat säännöt. Naisen tulee kotoa poistuessaan muun muassa peittää itsensä ja välttää turhia koristuksia ulkoasussaan, laskea katse alas sekä hoitaa asiansa kodin ulkopuolella

mahdollisimman nopeasti ilman turhaa ajantuhlausta. (Dabiq nro. 15). Heitä varoitetaan jopa jäätelön syönnistä, sillä sitä voidaan pitää liian seksuaalisena aktina (Europol 2019, 14).

Isis ei noudata sukupuolikäsityksessään modernia mallia, vaan se rakentaa sukupuolet konservatiivisesti biologian mukaan. Sukupuoli ei ole Isisille konstruktio, vaan syntymässä määritelty identiteetti, jolla on tarkat representaation tavat. Isisin organisaatiossa sukupuolen mukanaan tuomat roolit pysyvät lähes muuttumattomina koko ihmisen eliniän ajan. Modernin subjektin kriisi heijastuu Isisin valtasuhteissa, jossa Isis-naiset ja heidän roolinsa muotoutuvat miesten valtasuhteiden pohjalta.

Aviovaimon roolista huolimatta naiset nähdään usein ensisijaisesti äiteinä ja heidän tehtävänä on hankkia mahdollisimman paljon lapsia. Lapset kasvatetaan pienestä pitäen jihadiin sekä marttyyriuteen. (Dabiq nro. 10.) Useimmiten kasvatusmenetelmät ovat ankaria ja lapsia valmistetaan kohtaamaan vastoinikäymiä, jotta heistä kasvaa uusi ja vahva jihadistisukupolvi.

Naisten tulee äidin ja vaimon roolissa kannustaa sekä aviomiehiään että poikiaan osallistumaan pyhään sotaan. Heidän pitää kärsivällisesti odottaa taistelemassa olevaa miestä kotona ja uskoa heidän voittoonsa. (Dabiq nro. 7.) Naisten tulee itse yrittää pysyä positiivisina ja pirteinä sekä kantaa vastuuta aviomiehen ja poikiensa uskon ja hartauden vahvistamisesta (Rumiyah nro. 2 ja 11). Tästä kaikesta huolimatta on kuitenkin tärkeää, että naiset asettavat oman aatteensa poikiensa turvallisuuden edelle (Rumiyah nro. 4).

Goldsteinin ajatus miehisyyden rakentamisesta toisintuu Isis-perheissä jo varhain. Poikalapset kasvatetaan tiukkaan maskuliinisuuden muottiin, jossa "todellinen miehuus" saavutetaan jihadismiin osallistumalla. Mikäli perheen aviomies tai poika ei ole halukas ottamaan osaa jihadiin, muodostuu hän negatiiviseksi esimerkiksi miehisyyden rakentamisen epäonnistujana. Tätä seuraa usein miehen tai pojan saattaminen julkiseen häpeään.

Naisen roolin ja tehtävän voidaan tiivistää olevan uskon harjoittaminen ja vahvistaminen, naimisiin meno ja aviovaimona toimiminen sekä lasten hankkiminen ja heidän jihadiin kasvattaminen. Isis-naiset rakentavat omaa subjektikäsitystään ympäröivien representaatioiden ja tapojen myötä. Kun naiset jakavat yhteisön arvot ja käsitykset, on myös luontevaa, että naiset eivät kyseenalaista melko tiukkaa, sukupuoleen sidottua rooliaan.

4.3.3. Nainen taistelijana

Isisin julkaisut luovat läpileikkaavan kuvan naisista äiteinä ja vaimoina, jotka kannustavat aviomiehiään ja poikiaan osallistumaan jihadiin sekä vahvistavat heidän uskoaan. Isisin malli taistelijoista sekä yleisestä sosiaalisesta järjestyksestä toisintaa yhteiskunnan normia rakentaa sodänkäyntiä miehisyyden ja maskuliinisuuden ympärille. Mies nähdään lähes poikkeuksetta ainoana vaihtoehtona taistelijaksi. Naisia ei puolestaan kannusteta osallistumaan fyysiseen jihadiin taistelijana, vaan heidän arvonsa nähdään jihadistien tuottajana. Isis ei yleisesti kannusta naisia osallistumaan fyysiseen jihadiin, mutta ristiriitaisesti kehottaa naisia, jotka eivät voi ottaa osaa hijraan, hyökkäämään vihollistensa kimppuun kotimaassaan (Dabiq nro. 15).

Naisten fyysiselle jihadille on kuitenkin muutamia oikeutettuja tilanteita. Heitä kannustetaan suojelemaan omaa kotiaan ja “reviiriään” vihollisilta. Taistelukentän ollessa miesten reviiriä, koetaan koti ja sen ympäristö naisen hallitsemaksi alueeksi. Mikäli joku uhkaa naisen reviiriä, tulee hänen pyrkiä karkottamaan tämä uhka. Naisen fyysiseen jihadismiin osallistuminen oikeutetaan täten itsepuolustuksena. (Dabiq nro. 11.) Näissä tilanteissa naisen voidaan nähdä edustavan Grant De Pauwn esittämää roolia naisesta “viragona”, jolloin hän toisintaa maskuliinisia tekoja, ilman feminiinisen ulkoasun piilottamista. Samalla voidaan nähdä piirteitä hypermaskuliinisuudesta (Pankhurst, 2010), jossa nainen omaksuu tyypillisesti miehen roolin sotatoimissa.

Dabiq’n julkaisussa numero 13 on muista julkaisuista poikkeava artikkeli, jossa nainen osallistuu terroritekoon aviomiehensä rinnalla Californiassa tappaen 14 ja haavoittaen 22 ihmistä. Artikkelikuva, kuinka suuri osa ihmisistä ottaa osaa hijrah’iin kalifaatissa, mutta jotkut puolestaan toteuttavat uskoaan terroritekojen avulla vihollisten alueilla.

Pariskunta kuvataan artikkelissa poikkeavasti toistensa tasavertaisina liittolaisina. Tämän lisäksi pariskunnan kerrotaan jättäneen tyttölapsensa, vaikka tietävät etteivät varmaan enää näkisi häntä. Tästä huolimatta sekä pariskunnan mies että nainen esitetään positiivisessa valossa, vaikka aiemmin esitetty naiseuden malli poikkeaa tästä. Artikkelissa kuitenkin vain aviomiehelle annetaan nimi ja nainen kuvataan jatkuvasti miehen kautta hänen vaimonaan. Tämän lisäksi miehestä on artikkelissa kaksi valokuvaa, mutta naisesta ei yhtään. Artikkelikuva osoittaa hyvin naisten aseman “toisena” miehen rinnalla Isisin sosiaalisessa järjestyksessä.

Narratiivi naisesta, joka on valmis hylkäämään lapsensa terroriteon vuoksi, tasavertaisena taistelijana miehen kanssa, ei täysin istu julkaisujen muihin narratiiveihin. Naisen pitäisi kannustaa miestänsä

taistelemaa, mutta naisen fyysistä taistelua ei nähdä automaattisesti hyveenä. Herääkin kysymys siitä, onko artikkelin tarkoitus puhutella länsimaista naista, jolla ei ole mahdollisuutta tai aikomusta muuttaa kalifaattiin ja näin kannustaa häntä taisteluun uskonsa puolesta kotimaassaan.

Vaikka Goldstein on tutkimuksissaan todennut naisten olevan miesten tavoin kykeneviä sotaan ja johtajiksi, ei naisten asema Isisin organisaatiossa ja sosiaalisessa hierarkiassa heijasta tätä. Grant De Pauwn jaon mukaan Isis-naiset edustavat kategorioiden yksi ja kaksi naisia uhreina ja yllyttäjinä sotaan sekä taistelijan tukijoina, toimiessaan ensisijaisesti äidin ja vaimon roolissa Isisin organisaatiossa.

6. POHDINTA

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, millaisia narratiiveja Isis-naisista luodaan sekä millaisena kertomuksena nämä naiset ilmentävät rooliaan Isisin organisaatiossa, niin kulttuurisesti kuin yhteiskunnallisesti. Tutkimuksessa korostuivat erityisesti narratiivit Isisin patriarkalisesta organisaatorakenteesta ja maskuliinisesta valtiosta, sekä narratiivit naisista äiteinä ja vaimoina. Etsin lisäksi tietoisesti narratiiveja naisista taistelijoina.

Tutkimus osoitti Isisin noudattavan konservatiivista, patriarkaalista ja vanhanaikaista sukupuoleen perustuvaa sosiaalista järjestystä ja maskuliinisuuden hegemoniaa, jossa miehet hallitsevat ja ovat valta-asemassa. Naiset esitettiin poikkeuksetta miehille alisteisina tai heidät kuvattiin välillisesti miesten kautta, esimerkiksi vaimoina. Isis toisintaa lähes vastakohtaista sukupuolikäsitystä tutkimuksen teoriana käytetyille postmodernille feminisille, jossa sukupuoli nähdään konstruktiona, tilannesidonnaisena ja muuttavana.

Naisista muotoutui Isisille välttämättömiä kalifaatin mahdollistumisen kannalta ja heistä tuli kiinteä osa Isisin organisaatiota. Heidän asemansa yhteisössä nähdään kuitenkin ensisijaisesti kotiäiteinä ja vaimoina, joiden tehtävä on kannustaa aviomiehiään ottamaan osaa pyhään sotaan sekä kasvattaa lapset jihadiin ja marttyyriuteen.

Isis-naisten roolia ei nähdä taistelijoina, eikä heitä kehoiteta ottamaan osaa fyysiseen jihadiin. Heidän arvonsa nähdään uusien jihadistisukupolvien kasvattajina sekä nykyisten taistelijoiden kannustajina ja tukijoina. Naisten fyysiselle jihadille on kuitenkin tilanteita, joihin heitä myös aktiivisesti kannustetaan. Koti ja sen ympäristö koetaan naisten alueiksi ja heidän tulee puolustaa sitä ulkopuolisilta uhilta. Mikäli koti on uhattuna, tulee naisten pyrkiä poistamaan vallitseva uhka ja näin representoida miehille ominaisia tapoja jihadiin osallistumisesta. Naisten fyysisen jihadin oikeutus nähdään siis itsepuolustuksena ja hypermaskuliinisuuden ilmentymä ei ole täysin poissuljettu.

Tutkimuksen haasteena oli Isis-naisten tutkiminen länsimaisesta näkökulmasta ja yhteiskuntakäsityksestä. Länsimaalaiselle voi olla vaikeaa, tai jopa mahdotonta, aidosti ymmärtää naisjihadisin taustalla olevia motiiveja. Lisäksi tutkimuksen haasteeksi muodostui propagandalehtien todenmukaisuuden arviointi.

Tutkimuksessa onnistuttiin luomaan ja tutkimaan narratiiveja Isis-naisista, mutta niiden totuusarvoa on vaikea arvioida. Tekstien kirjoittajia on useimmiten mahdoton jäljittää, ja esimerkiksi kirjoitusolosuhteet voivat olla pakotettuja. Europolin mukaan englanninkielisissä julkaisuissa naisille annetaan huomattavasti enemmän tilaa ja näkyvyyttä kuin arabiankielisessä al-Naba-julkaisussa. Al-

Nabassa julkaistut tekstit ovat suppeampia, useimmiten anonyymeja sekä luovat naisista vielä alisteisempaa kuvaa kuin Dabiq'ssa ja Rumiyah'ssa. (Europol 2019, 3.) Tämä antaa viitteitä siitä, että englanninkielinen materiaali on julkaistu erityisesti länsimaalaiselle kohdeyleisölle.

Tutkimuksen avulla pystyttiin osoittamaan naisen rooli sekä merkitys Isisin yhteisölle vuosina 2014-2017. Europol (2019) on kuitenkin todennut naisten roolin muuttuneen vuoden 2017 jälkeen, jolloin naisia on alettu kannustaa ottamaan osaa fyysiseen jihadiin. Tulevaisuudessa olisi mielekästä tutkia erityisesti tätä käänteen jälkeistä aikaa. Jotta voimme tulevaisuudessa ymmärtää paremmin syitä jihadismiin sekä ehkäistä uusien jihadistisukupolvien syntymistä, on meidän tutkittava aktiivisesti myös naisia osana jihadistista liikehdintää.

LÄHTEET

Primäriaineisto

Dabiq nro. 1 (2014), Saatavissa <<https://clarionproject.org/docs/isis-isil-islamic-state-magazine-Issue-1-the-return-of-khilafah.pdf>>, luettu 22.5.2020.

Dabiq nro. 2 (2014). Saatavissa <<https://clarionproject.org/docs/isis-isil-islamic-state-magazine-Issue-2-the-flood.pdf>>, luettu 22.5.2020.

Dabiq nro. 3 (2014). Saatavissa <<https://clarionproject.org/docs/isis-isil-islamic-state-magazine-Issue-3-the-call-to-hijrah.pdf>>, luettu 28.4.2020.

Dabiq nro. 4 (2014). Saatavissa <<https://clarionproject.org/docs/islamic-state-isis-magazine-Issue-4-the-failed-crusade.pdf>>, luettu 28.4.2020.

Dabiq nro. 5 (2014). Saatavissa <<https://clarionproject.org/docs/isis-isil-islamic-state-magazine-issue-5-remaining-and-expanding.pdf>>, luettu 28.4.2020.

Dabiq nro. 6 (2014). Saatavissa <<https://clarionproject.org/docs/isis-isil-islamic-state-magazine-issue-6-al-qaeda-of-waziristan.pdf>>, luettu 21.5.2020.

Dabiq nro. 7 (2015). Saatavissa <<https://clarionproject.org/docs/islamic-state-dabiq-magazine-issue-7-from-hypocrisy-to-apostasy.pdf>>, luettu 23.4.2020.

Dabiq nro. 8 (2015). Saatavissa <<https://clarionproject.org/docs/isis-isil-islamic-state-magazine-issue+8-sharia-alone-will-rule-africa.pdf>>, luettu 23.4.2020.

Dabiq nro. 9 (2015). Saatavissa <<https://clarionproject.org/docs/isis-isil-islamic-state-magazine-issue+9-they-plot-and-allah-plots-sex-slavery.pdf>>, luettu 21.5.2020.

Dabiq nro. 10 (2015). Saatavissa <<http://clarionproject.org/wp-content/uploads/Issue%2010%20-%20The%20Laws%20of%20Allah%20or%20the%20Laws%20of%20Men.pdf>>, luettu 23.4.2020.

Dabiq nro. 11 (2015). Saatavissa <<http://clarionproject.org/wp-content/uploads/Issue%2011%20-%20From%20the%20battle%20of%20Al-Ahزاب%20to%20the%20war%20of%20coalitions.pdf>>, luettu 22.5.2020.

Dabiq nro. 12 (2015). Saatavissa <<http://clarionproject.org/wp-content/uploads/islamic-state-isis-isil-dabiq-magazine-issue-12-just-terror.pdf>>, luettu 23.4.2020.

Dabiq nro. 13 (2016). Saatavissa <<http://clarionproject.org/wp-content/uploads/Issue-13-the-rafidah.pdf>>, luettu 23.4.2020.

Dabiq nro. 14 (2016). Saatavissa <<http://clarionproject.org/wp-content/uploads/Dabiq-Issue-14.pdf>>, luettu 23.4.2020.

Dabiq nro. 15 (2016). Saatavissa <<http://clarionproject.org/wp-content/uploads/islamic-state-magazine-dabiq-fifteen-breaking-the-cross.pdf>>, luettu 21.5.2020.

Rumiyah nro. 1 (2016). Saatavissa <<http://clarionproject.org/wp-content/uploads/Rumiyah-ISIS-Magazine-1st-issue.pdf>>, luettu 23.4.2020.

Rumiyah nro. 2 (2016). Saatavissa <<http://clarionproject.org/wp-content/uploads/Rumiyah-ISIS-Magazine-2nd-issue.pdf>>, luettu 28.4.2020.

Rumiyah nro. 3 (2016). Saatavissa

<<https://therinjfoundation.files.wordpress.com/2015/01/rumiyah-isis-magazine-3rd-issue.pdf>>, luettu 28.4.2020.

Rumiyah nro. 4 (2016). Saatavissa

<<https://therinjfoundation.files.wordpress.com/2015/01/rumiyah-isis-magazine-4th-issue.pdf>>, luettu 28.4.2020.

Rumiyah nro. 5 (2017). Saatavissa

<<https://therinjfoundation.files.wordpress.com/2015/01/rumiyah-isis-magazine-5th-issue.pdf>>, luettu 28.4.2020.

Rumiyah nro. 6 (2017). Saatavissa

<<https://therinjfoundation.files.wordpress.com/2015/01/rumiyah-isis-magazine-6th-issue.pdf>>, luettu 22.5.2020.

Rumiyah nro. 7 (2017). Saatavissa

<<https://therinjfoundation.files.wordpress.com/2015/01/rumiyah-issue-seven.pdf>>, luettu 21.5.2020.

Rumiyah nro. 8 (2017). Saatavissa

<<https://therinjfoundation.files.wordpress.com/2015/01/rome-magazine-8.pdf>>, luettu 28.4.2020.

Rumiyah nro. 9 (2017). Saatavissa <<https://qb5cc3pam3y2ad0tm1zxuhho-wpengine.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/2017/05/Rumiyah-9.pdf>>, luettu 28.4.2020.

Rumiyah nro. 10 (2017). Saatavissa <<https://qb5cc3pam3y2ad0tm1zxuhho-wpengine.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/2017/08/Rumiyah-ISIS-magazine-10-issue.pdf>>, luettu 22.5.2020.

Sekundääriaineisto

Aaltola, Juhani, Valli, Raine (toim.) (2010), *Ikkunoita tutkimusmetodeihin II*. PS-kustannus.

Berger, Peter L. & Luckmann, Thomas (1994), *Todellisuuden sosiaalinen rakentuminen*. Kirjapaino-Oy Like.

Berger, J.M. & Stern, Jessica (2015), *ISIS. The State of Terror*. New York: Ecco.

Bhavnani, Kum-Kum, Foran, John, Kurian, Priya (2003), *Feminist futures. Re-imagining women, culture and development*. London: New York : Zed Books ; Distributed in the USA exclusively by Palgrave.

Brown, Cody McClain (2015), *Mobilizing the Caliphate: ISIS and the Conflict in Iraq and Syria*. Politicka Misao: Croatian Political Science Review 52 no. 4/5: 203-214.

Butler, Judith (1990), *Hankala sukupuoli*. Routledge, Chapman & Hall.

Charles River Editors (toim.) (2014), *The Islamic State of Iraq and Syria*.

Cockburn, Patrick (2014), *War with Isis: Islamic militants have army of 200,000, claims senior Kurdish leader*. Uutinen. The Independent (London), 16.11.2014. Saatavissa: <https://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/war-isis-islamic-militants-have-army-200-000-claims-kurdish-leader-9863418.html>, luettu 13.12.2020.

Cole, Robert (1998), *International Encyclopedia of Propaganda*. Routledge.

Connell, R.W. (1995), *Masculinities*. Cambridge: Polity Press.

De Pauw, Linda Grant (1998), *Battle Cries and Lullabies: Women in War from Prehistory to the Present*. Norman: University of Oklahoma Press.

Europol Specialist Reporting (2019), *Women in Islamic State propaganda. Roles and incentives*. Saatavissa <<https://www.europol.europa.eu/activities-services/europol-specialist-reporting/women-in-islamic-state-propaganda>>, luettu 22.5.2020.

Gerges, Fawaz A. (2014), *ISIS and the Third Wave of Jihadism*. Current History.

Goldstein, Joshua S. (2001), *War and Gender; How Gender Shapes the War System and Vice Versa*. Cambridge: Cambridge University Press.

Gulmohamad, Zana Khasraw (2014), *The Rise and Fall of the Islamic State of Iraq and Al-Sham (Levant)* *ISIS*. Saatavissa <<http://www.globalsecuritystudies.com/Gulmonhamad%20ISIS%20AG.pdf>>, luettu 23.4.2020.

Hazbun, Waleed (2015), *A History of Insecurity: From the Arab Uprisings to ISIS*. Middle East Policy 22 no. 3: 55-65.

Helsingin Sanomat (2019), *Poliisi on selvittänyt al-Holin leirillä olevien suomalaisten rikostaustoja – Supon arvion mukaan leiriltä palaavat lisääisivät Suomeen kohdistuvan terrorismin uhkaa*. Uutinen. Helsingin Sanomat, 11.12.2019. Saatavissa: <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000006339799.html>, luettu 14.12.2020.

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko, Sajavaara, Paula (2013), *Tutki ja kirjoita*. Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Iltalehti (2019), *Al-Holin leirillä oleva suomalaisäiti: ”En ole tappanut. En ole edes ikinä lyönyt ketään.”*. Uutinen. Iltalehti, 15.12.2019. Saatavissa: <https://www.iltalehti.fi/kotimaa/a/8d00b274-d3fc-4f28-88c0-d1cb5abfba43>, luettu 14.12.2020.

Iltalehti (2019), *Tällaisia ovat suomalaiset Isis-vaimot*. Uutinen. Iltalehti, 17.12.2019. Saatavissa: <https://www.iltalehti.fi/kotimaa/a/15a762e1-f93b-48e4-bd39-877230b27893>, luettu 14.12.2020.

Irshaid, Faisal (2015), *Isis, Isil, IS or Daesh? One group, many names*. Uutinen. BBC, 2.12.2015. Saatavissa: <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-27994277>, luettu 13.12.2020.

Koskinen, Iina (2013), *Simone de Beauvoir ja feminismin subjektin kriisi*. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto. Saatavissa <<https://helda.helsinki.fi/handle/10138/41798>>, luettu 22.5.2020.

Kurdi, Rafat (2016), *Islamic State*. NATO Backgroud Report. Saatavissa <https://www.amo.cz/wp-content/uploads/2016/11/NATO_isis_final.pdf>, luettu 23.4.2020.

Liljander-Tabell, Hanna (2013), *"You make me feel like a natural woman": Sukupuolisen ja seksuaalisen identiteetin genealogia ja mahdollisuus*. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto. Saatavissa <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/42813/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201401171078.pdf?sequence=1&isAllowed=y>, luettu 22.5.2020.

Mah-Rukh, Ali (2015), *ISIS and Propaganda*. How ISIS Exploits Women. Reuters Institute for the Study of Journalism. University of Oxford. Saatavissa <<https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/research/files/Isis%2520and%2520Propaganda-%2520How%2520Isis%2520Exploits%2520Women.pdf>>, luettu 22.5.2020.

Martin, Michaela & Solomon, Hussein (2017), *Islamic State: Understanding the Nature of the Beast and Its Funding*. Contemporary Review of the Middle East vol. 4, 1: pp. 18-49.

Miqdad, Mohammad Ibrahim (2015), *Islam and the Rejection of Violence*. Palestine-Israel Journal of Politics, Economics & Culture 20/21 no. 4/1: 33-39.

Pankhurst, Donna (2010), *Sexual Violence in War*. Teoksessa Shepherd, Laura J. *Gender Matters in Global Politics: A Feminist Introduction to International Relations*. New York: Routledge.

Rule of Terror: Living Under ISIS in Syria, <http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=15295>, luettu 13.12.2020.

Seppänen, Janne, Väliverronen, Esa (2012), *Mediayhteiskunta*. Vastapaino.

The Clarion Project (2016), *Special Report. The Islamic State*. Saatavissa <<https://clarionproject.org/the-islamic-state-isis-isil/>>, luettu 21.5.2020.

Theros, Patrick N. (2015), *Facing Reality in the Middle East: Understanding Why the Islamic State Is Winning and What to Do about It*. Mediterranean Quarterly 26 no. 4: 69-88.

Tiger, Lionel (1969), *Men in Groups*. New York: Vintage.

Valli, Raine (2018), *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1 – Metodien valinta ja aineiston keruu*. PS-kustannus.

Yuval-Davis, Nira 2003 (1997), *Gender & Nation*. London: Sage Publications Ltd.